

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ 1 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ1

ΟΔΗΓΙΕΣ

Στη συνέχεια, σας δίνονται δύο κείμενα που αναφέρονται στο φαινόμενο της παιδικής εργασίας. Αφού τα διαβάσετε:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις που σας δίνονται. Μπορείτε, αν το επιθυμείτε, να χωριστείτε σε δύο υποομάδες και να μοιράσετε μεταξύ σας τα κείμενα και τις ερωτήσεις στις οποίες θα απαντήσει η κάθε υποομάδα. Οι ερωτήσεις είναι κοινές και για τις δύο ιστορίες.
2. Να γράψετε ένα πολύ σύντομο κείμενο, το οποίο θα περιλαμβάνει λίγες πληροφορίες για τις ιστορίες των παιδιών και, συνοπτικά, τις απαντήσεις που δώσατε στις ερωτήσεις. Το κείμενο θα αρχίζει έτσι: «Η ομάδα μας ασχολήθηκε με τις περιπτώσεις των... η ιστορία των οποίων έχει ως εξής...», και θα ακολουθούν οι απαντήσεις στις ερωτήσεις.
3. Να ορίσετε μεταξύ σας 1 άτομο για την παρουσίαση του τελικού κειμένου σας. Σε τυχόν ερωτήσεις των άλλων ομάδων μετά την παρουσίασή σας, να είστε έτοιμοι να απαντήσετε όλοι.
4. Ο χρόνος που έχετε στη διάθεσή σας είναι έως το τέλος της διδακτικής ώρας.

ΚΕΙΜΕΝΟ 1.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ (Δεκαετία του 1960)

Στην πίσω πόρτα το έγγραφε καθαρά, με γράμματα κεφαλαία: ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΜΙΚΡΟΣ. Ήταν μια ταμπελίτσα μακρόστενη, κολλημένη στο τζάμι το φωτισμένο, ακριβώς όπως του το είχαν πει. Από τούτη την πόρτα έμπαινες στην κουζίνα της μεγάλης ταβέρνας – αυτό πια το ήξερε ο Χρήστος καλά.

Πρωτάρης δεν ήταν. Από δουλειά, άλλο καλό. Χρόνια τώρα δε θυμόταν διακοπές που κάποια δουλειά να μην έκανε. Κι όχι μονάχα του καλοκαιριού τις διακοπές, μ' ακόμα και των Χριστουγέννων και του Πάσχα. Ακόμα και τις αργίες και τις γιορτές δούλευε πότε πότε. Δουλειές «του ποδαριού», που τις λένε: πότε θελήματα στη γειτονιά, πότε μεταφορές στο σουπερμάρκετ, πότε στου Βγενίδη το τυπογραφείο –, τι να πρωτοθυμηθεί; ... Ντροπή δεν ήταν να ζητήσει δουλειά. Ντροπή θα ήταν να κάθεται άπραγος, ολόκληρος άντρας – τι δηλαδή, δώδεκα χρόνων θα γινότανε σε έξι μήνες– άπραγος τώρα που η μάνα του ήταν άρρωστη και τα λεφτά που έπαιρνε η αδελφή του απ' το εργοστάσιο δεν έφταναν καλά καλά ούτε και για το νοίκι. Δε γινόταν να περιμένει, λοιπόν, ως τις διακοπές. Έπρεπε να πιάσει αμέσως δουλειά, σήμερα κιάλας. Και τούτη εδώ, στην ταβέρνα, δε φαινόταν καθόλου άσχημη.

Άρχιζε τη δουλειά του από τις εφτά. Σφουγγάρισμα τη μεγάλη σάλα, σκούπισμα την κουζίνα, θελήματα του μάγειρα, συμμαζέμα τα καφάσια απ' τα φρούτα και τα μπουκάλια που έφερνε νωρίς το μεγάλο αυτοκίνητο, στρώσιμο τα τραπεζάκια, κι αργότερα πήγαινε έλα στους πελάτες, πότε ψωμί, πότε κρασί, πότε μπίρες ή ό, τι άλλο τους έλειπε, ως τη μία τη νύχτα, καμιά φορά κι ως τις δύο.

Σαν πέρασε η πρώτη βδομάδα, τα πόδια του άρχισαν να πονάνε και πióτερο σαν έπεφτε να ξαπλώσει. Έπειτα, κάθε πρωί όλο και πιο δύσκολα ξύπναγε, για να πάει σχολείο. Τα μάτια του έτσουζαν κι έκλειναν χωρίς να το θέλει την ώρα που μιλούσε ο δάσκαλος.

(Αποσπάσματα από το βιβλίο της Λότης Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, *Ζητείται μικρός*, εκδ. Πατάκη)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΝΟΛΑΚΗ (Δεκαετία του 1960)

Άλλο φίλο έτσι στενό και αληθινό (ο Χρήστος) κανέναν δεν είχε. Δηλαδή δεν είχε ως πριν από μερικές ημέρες. Γιατί εδώ, στην ταβέρνα, βρήκε κι έναν ακόμα. Τον Μανολάκη, τον πιτσιρίκο που ερχόταν στις εννιά κάθε βράδυ μ' ένα καλαθάκι γαρδένιες και τις πουλούσε στους ανθρώπους που τρώγανε μέσα. Δεν είχαν προφτάσει, βέβαια, να μιλήσουνε και πολύ, μ' αρκούσε να τον αντικρίσει μονάχα για να καταλάβει πως, δεν μπορεί, φίλος καλός θα γινόταν, κι ας ήταν τόσο μικρός. Ήταν δεν ήταν εννιά χρονών ο Μανολάκης, όμως στη δουλειά του τα κατάφερνε μια χαρά. Λουλούδι δεν έμενε στο καλάθι του.

«Σε ποια τάξη πας;», ήθελε να μάθει κι άλλα ο Χρήστος.

«Δεν πάω σχολείο», κατέβασε το κεφάλι ο μικρός.

«Δεν πήγες καθόλου;»

«Πώς, πήγα ως την Τρίτη».

«Κι ύστερα;»

«Ύστερα το σταμάτησα. Δηλαδή πέρσι. Στη μέση της χρονιάς...».

Ο πατέρας μου, είπε ο Μανολάκης, είχε πάει εργάτης στη Γερμανία –είναι ακόμη, δηλαδή, από εκεί θα έρθει. Κι εγώ εκεί γεννήθηκα, μα σαν πέθανε η μητέρα μου, ο πατέρας σκέφτηκε να με στείλει εδώ, σε κάτι ξαδέλφια του, άλλους συγγενείς δεν είχε να με νοιαστούνε. Του έταξαν πως θα με φροντίζουν, πως θα με στέλνουν και σχολείο... Μ' έστειλαν τον πρώτο καιρό μα μ' έβαλαν να πουλάω και λουλούδια τις νύχτες στα κέντρα. Ύστερα, επειδή δεν είχα καιρό για διάβασμα και τα πρωινά δεν ξυπνούσα, γιατί γυρίζαμε πίσω τα ξημερώματα κι ήμουν κουρασμένος, με σταμάτησανε. Ήθελα να τα γράψω όλα αυτά στον πατέρα μου, μα μου λέγανε πως είχε αλλάξει διεύθυνση, πως δεν τον έβρισκαν, πως έχουνε χάσει, λέει, τα ίχνη του... Μ' έδειραν κιόλας, όταν είπα κάποτε «όχι, δεν πάω». Με φόβισαν πως, αν δε δουλεύω, θα με πετάξουν στο δρόμο, γιατί τους έγινα βάρος, κατάλαβες;

(Αποσπάσματα από το βιβλίο της Λότης Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, *Ζητείται μικρός*, εκδ. Πατάκη)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια χρονική περίοδο διαδραματίζονται οι ιστορίες αυτές;
2. Ποιες είναι οι ηλικίες των παιδιών που εργάζονται στα δύο κείμενα;
3. Ποια είναι η εθνικότητά τους;
4. Ποιες είναι οι συνθήκες και οι ώρες εργασίας τους;
5. Ποιες ακριβώς είναι οι εργασίες τους;
6. Για ποιους λόγους αναγκάζονται να εργαστούν;
7. Ποιες συνέπειες έχει η εργασία τους για τα ίδια τα παιδιά;